

Sygn. akt **III RC 170/12**

orzecł

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 grudnia 2012 r.

Sąd Rejonowy w Bolesławcu III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie :

Przewodniczący : SSR Grażyna Słotwińska

Protokolant : Ewelina Wołoszyn

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2012 r. w B.

sprawy z powództwa M. M. (1)

przeciwko B. M. (1)

o obniżenie alimentów

I- powództwo oddała;

II- zasądza od powoda M. M. (1) na rzecz pozwanej B. M. (1) kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III RC 170/12

UZASADNIENIE

Powód M. M. (1), w dniu 26 kwietnia 2012r., wystąpił do tut. Sądu z powództwem o obniżenie alimentów, które jest zobowiązany świadczyć na rzecz pozwanej B. M. (1) z dotychczasowej kwoty po 500 zł do kwoty po 200 zł miesięcznie poczynając od miesiąca kwietnia 2012r. oraz domagał się obciążenia pozwanej obowiązkiem zwrotu poniesionych przez niego kosztów procesu.

W uzasadnieniu powództwa powód wskazywał, że z dniem 13 kwietnia 2012r. przeszedł na rentę, co skutkowało zmniejszeniem jego dochodów. Niezdolność do wykonywania pracy zawodowej była spowodowana przebyciem w roku 2007r. zawałem mięśnia sercowego, polineuropatią cukrzycową oraz innymi współistniejącymi schorzeniami. Powoduje to – jak wskazywał powód - potrzebę systematycznej kontroli stanu zdrowia i przyjmowania leków, co wiąże się ze zwiększonymi wydatkami i obniża jego możliwości finansowego wspierania pozwanej. Dodatkowo powód wskazywał, że w związku z podjęciem nauki w szkole, zwiększyły się potrzeby małoletniego dziecka, które ma na utrzymaniu. W ocenie powoda, pozwana korzysta ze wsparcia pomocy społecznej, rodziny oraz dysponuje majątkiem (domem), z którego dochód mogłaby przeznaczać na zaspokojenie swoich potrzeb.

Pozwana B. M. (1) wносиła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Pozwana wskazywała, że po stronie powoda nie nastąpiła zmiana stosunków, która uzasadniałaby zmianę wcześniejszego orzeczenia w sposób wskazany przez powoda. Pozwana wskazywała, że jej wydatki wynoszą obecnie ok. 3.000 zł miesięcznie. Na ich zaspokojenie dysponuje jedynie emeryturą i alimentami. Nie posiada żadnych innych źródeł przychodów. Obniżenie alimentów pozbawiłoby ją środków na zaspokojenie najbardziej podstawowych potrzeb.

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego Sąd ustalił w sprawie co następuje:

Małżeństwo stron M. i B. M. (1) zostało rozwiązane przez rozwód z winy powoda wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z dnia (...)

W wyroku tym zobowiązano M. M. (1) do łożenia na rzecz B. M. (1) alimentów w kwocie po 500 zł miesięcznie. Do świadczenia alimentów na rzecz byłej żony powód był zobowiązany już przed rozwodem, co najmniej od 2005r. Pierwotnie była to kwota 500 zł, potem została obniżona do 300 zł miesięcznie.

W dacie orzekania o alimentach w obowiązującej aktualnie wysokości M. M. (1) był zatrudniony w (...) w W. na stanowisku (...), za wynagrodzeniem 2.340 zł miesięcznie netto. Powód żył w nieformalnym związku z A. S.. Z tego związku miał syna urodzonego w (...)r., na utrzymanie którego był zobowiązany płacić alimenty w wysokości po 300 zł miesięcznie. Stale wydatki obciążające budżet konkubentów to: 380 zł miesięcznie tytułem czynszu za mieszkanie, 100 zł opłata za wodę, 300 zł za energię elektryczną co dwa miesiące, 300 zł za przedszkole syna, 1.100 zł rata kredytu zaciągniętego na zakup mieszkania. Stałą pozycję w wydatkach powoda stanowiły wydatki na leki. Na ten cel powód wydał w 2009r. w sumie 2.146 zł.

Pozwana B. M. (1) była osobą przewlekle chorą, całkowicie niezdolną do pracy, wymagającą pomocy osób trzecich. Otrzymywała rentę z ZUS waz z zasiłkiem pielęgnacyjnym w wysokości 908 zł. Pozwana wynajmowała osobę do opieki, której płaciła 500 zł miesięcznie. Ponośzone przez pozwaną koszty utrzymania domu (opłaty za energię i gaz) kształtowały się na poziomie 450 zł miesięcznie. Pozostałe to 100 zł podatek, opłata za telefon 130 zł, pieluchomajtki i lekarstwa 250 zł miesięcznie.

Dowód : akta Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze IC 1464/09.

Powód M. M. (1) od 13 kwietnia 2012r., po zaprzestaniu pobierania zasiłku chorobowego, wobec uznania za osobę częściowo niezdolną do pracy, uzyskał prawo do renty w wysokości 2.315 zł brutto, 1.916 zł netto. Wcześniej orzeczeniem (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w B. z dnia 05.08.2011r. stwierdzono u powoda umiarkowany stopień niepełnosprawności ze wskazaniem do zatrudnienia: praca w warunkach chronionych. M. M. (1) w styczniu 2007r. przeżył zawał mięśnia sercowego. Aktualnie rozpoznano u niego polineuropatię cukrzycową, cukrzycę, nadciśnienie tętnicze, przepuklinę jądra miazdżystego L5 -S1, zespół korzeniowy lędźwiowo-krzyżowy prawostronny i łuszczycę. W 2011r. powód wydał na leki 1.093,59 zł. Natomiast w 2012r. kwota przeznaczona na ten cel, do momentu wyrokowania, wyniosła 1.163,47 zł. Raz na miesiąc, raz na dwa miesiące M. M. (1) zgłasza się na prywatne wizyty do kardiologa i diabetologa, za które płaci w granicach 100 - 150 zł.

Wg relacji powoda mieszka on w mieszkaniu siostry. Na opłatę mediów i mieszkania daje siostrze 1/2 należnej kwoty (120 zł co 2 miesiące za energię elektryczną oraz 160 zł miesięcznie tytułem opłat za mieszkanie).

Powód około 4 lata temu wspólnie z A. S. zaciągnął kredyt w kwocie 160.000 zł z czego 145.000 zł zostało przeznaczone na zakup mieszkania położonego w B. przy ul (...) (...), a pozostała część na remont i wyposażenie mieszkania. Aktualnie w tym mieszkaniu - wg. twierdzeń powoda - mieszka matka jego dziecka A. S. z synem i swoimi dziećmi z poprzedniego związku. Przypadającą na powoda ratą kredytu to ok. 600 zł.

M. M. (1) otrzymał około 2 lata temu, od pozwanej 100.000 zł z tytułu podziału majątku wspólnego. Z tej kwoty 56.000 zł przeznaczył na spłatę kredytu. Pozostałe 46.000 zł ma zdeponowane na lokacie terminowej.

Powód ponosi połowę opłat za mieszkanie przy ul. (...) (...), które w skali miesiąca wynoszą ok. 370 zł. Podobnie dokłada się do opłat za media w 1/3 lub 1/2, co stanowi kwotę 60-100 zł miesięcznie. Na syna powód płaci, tak jak poprzednio alimenty w kwocie 300 zł miesięcznie. Dodatkowo, stosownie do potrzeb dziecka, robi zakupy bądź przekazuje na ten cel dodatkowe środki, w sumie 550-600 zł miesięcznie.

Inne stale wydatki powoda to 45 zł miesięcznie z tytułu składki ubezpieczeniowej.

Dowód: decyzja ZUS k. 6-6verte, karta informacyjna z leczenia szpitalnego k.7, orzeczenie Starostwa Powiatowego w B. k. 8, faktury za leki k. 12-23 i 45-56, dowody wpłaty składki ubezpieczeniowej k. 9 -11, dowody wpłaty alimentów na rzecz pozwanej k. 57-59, zeznania powoda M. M. k. 66-66verte i 9overte.

Stan zdrowia B. M. (1) od daty poprzedniej sprawy nie uległ poprawie. Pozostaje aktualnym zaliczenie jej do I-szej grupy inwalidzkiej. Pozwana nie jest zdolna do wykonywania jakiejkolwiek pracy. Wymaga pomocy drugiej osoby. Nie chodzi, porusza się na wózku. Lekarze podejrzewają u niej stwardnienie rozsiane. Z tytułu inwalidztwa pozwana otrzymuje rentę w wysokości netto (od 1 marca 2012r) 1.092,88 zł miesięcznie, w tym dodatek pielęgnacyjny. Za rok 2011 jej roczny dochód podlegający opodatkowaniu wyniósł 11.737,84 zł.

B. M. (1), z uwagi na poziom dochodów, nie kwalifikuje się do otrzymania wsparcia z pomocy społecznej, w tym usług opiekuńczych. W 2012r. otrzymała jedynie jednorazowy celowy zasiłek specjalny w kwocie 470 zł na pokrycie opłat za gaz B. M. (1) jest zmuszona wynajmować opiekunkę we własnym zakresie, co – jak twierdzi - wiąże się kosztami na poziomie 1.000 zł miesięcznie . Od połowy listopada 2010r. przez około pół roku B. M. (1) przebywała poza domem. Krótka była u syna. Potem od grudnia 2010 roku do czerwca 2011r. przebywała w (...) w K., za który to pobyt opłata miesięczna wynosiła 2.550-3.115 zł. Bezpośrednio potem pozwana była kilkakrotnie hospitalizowana, a po szpitalu przebywała w domu siostry E. T. (1) i korzystała z jej opieki. Do domu powróciła w sierpniu 2011r. Pod nieobecność pozwanej dom był wynajmowany, a uzyskiwany czynsz w kwocie 1.200 zł miesięcznie był przeznaczany na pokrycie kosztów pobytu pozwanej w (...). Od końca października 2011r. do marca 2012r. u pozwanej mieszkała(...), która za kwotę 1.200 zł miesienie opiekowała się pozwaną. W domu pozwanej zameldowany był mąż opiekunki.

Pozwana mieszka sama w domu, który przypadł jej w drodze podziału majątku wspólnego (za spłatą na rzecz powoda) i sama prowadzi gospodarstwo domowe oraz utrzymuje nieruchomość. Syn stron w 2007r. z domu rodzinnego się wyprowadził.

Pozwana używa pielucho-majtek. Jedno opakowanie liczące 60 szt. kosztuje 99 zł. Z tej kwoty 70% jest refundowane na koniec każdego kwartału. We własnym zakresie pozwana musi dokupić paczkę pielucho-majtek. Łącznie na pampersy pozwana wydaje ok.130 zł miesięcznie. Koszt zakupu leków to dalsze 200 zł miesięcznie.

W sezonie grzewczym od stycznia do marca 2012r. B. M. (1) zapłaciła za gaz 1.5014,21 zł. Poza sezonem opłata ta jest mniejsza. Za energię elektryczną pozwana płaci ok. 120-180 zł co miesiąc. Opłata za wodę i wywóz nieczystości miesięcznie wynosi 32,40 zł.

Inne wydatki obciążające B. M. (1) to: składka z tytułu ubezpieczenia osób fizycznych (...) – 78 zł miesięcznie plus 37,80 zł kwartalnie i ubezpieczenie budynku 434 zł rocznie, ubezpieczenie, 510 zł podatku od nieruchomości w skali roku.

Dowód: zaświadczenie (...) w W. k. 39, Decyzja ZUS k.40, zaświadczenie lekarskie k. 41, faktury za leki, pielucho-majtki i sprzęt medyczny k.2-17 teczki z dokumentami złożonej przez pozwaną (k. 42), decyzja o wymiarze podatku k.19 teczki jak wyżej, rachunki za gaz k. 21-22 teczki jak wyżej, faktura za wodę i ścieki wraz z dowodami wpłat k. 24 i następne, dowody wpłaty składki ubezpieczeniowej k. 26 teczki, polisa ubezpieczeniowa k. 27, potwierdzenie zapłaty składki ubezpieczeniowej k. 29 teczki, aneks do umowy k.30 teczki, rachunki za energię elektryczną k.32 i następne, PIT za 2011r. k. 3-6 teczki z dokumentami złożonej przez pozwaną (k. 71), dowody przelewów internetowych k. 9-17 teczki jak wyżej, wyciągi z rachunku k. 18-19 teczki jak wyżej, faktury za pobyt w (...) k. 20,48,69,82 i potwierdzenia przelewu k. 32-33,47,68,81,88, teczki jak wyżej, faktury za leki pielucho-majtki k.28-31,43-46,62-67,73,79-80,85-87teczki, umowa na usługi opiekuńcze i bytowe k. 97- 98 teczki jak wyżej, zeznania świadka L. Z. k. 89-89verte, zeznania świadka J. N. k. 89verte, zeznania świadka E. T. k. 89verte-90, zeznania pozwanej B. M. k.75-78verte.

Sąd zważył, co następuje:

Obowiązek alimentacyjny M. M. (1) wobec pozwanej B. M. (1) ma swoje źródło w art. 60 § 2 krio. Powód, który został uznany wyłącznie winnym rozkładu pożycia jest zobowiązany wspierać finansowo pozwaną z tego tytułu, że rozwód pociągnął za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej pozwanej. Na mocy dyspozycji art. 61 krio również do obowiązku alimentacyjnego między byłymi małżonkami stosować należy art. 138 krio, który stanowi, że w razie zmiany stosunków może żądać zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego.

Sformułowanie „zmiana stosunków” użyte w wymienionym przepisie odnosi się do zmiany okoliczności, od których zakres obowiązku zależy.

Do okoliczności tych zaliczają się usprawiedliwione potrzeby uprawnionego z jednej strony, z drugiej zaś strony zarobkowe i majątkowe możliwości osoby zobowiązanej. W konsekwencji dla stwierdzenia, czy nastąpiła zmiana tychże stosunków należy brać pod uwagę przede wszystkim ogólną sytuację, która istniała poprzednio (tj. w momencie ustalania obowiązku alimentacyjnego) i następnie z tą uprzednio istniejącą sytuacją należy porównać sytuację obecną. Ponadto powstała zmiana stosunków, aby mogła być uznana za zmianę – należącą do stanu faktycznego objętego zakresem art. 138 k.r.o. – musi być zmianą poważną, to znaczy ilościowo znaczną, dotyczyć ma przesłanek, które w istotny sposób wpływają na określenie zakresu obowiązku alimentacyjnego.

Przenosząc te uwagi na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że – w ocenie Sądu – wymagana prawem istotna zmiana stosunków uzasadniająca zmianę wysokości świadczeń alimentacyjnych obciążających powoda nie nastąpiła.

Niewątpliwie w związku z przejściem na rentę zmniejszyły się bieżące dochody powoda (o 400 zł miesięcznie). Na dotychczasowym poziomie utrzymują się wydatki na ochronę zdrowia, w tym leki. Prawdą jest, że niekorzystna zmiana w sytuacji finansowej powoda w stosunku do stanu z poprzedniej sprawy miała miejsce, choć nie tak znacząca by przewartościować w sposób tak istotny jak domaga się powód jego obowiązek alimentacyjny wobec pozwanej. Tym bardziej, że sprawy nie można rozpatrywać w oderwaniu od zmian jakie zaszły od czasu poprzedniej sprawy w sytuacji pozwanej. Dochody pozwanej w postaci renty wzrosły nieznacznie o (z 908 do 1.092 zł) natomiast wzrosły wydatki z tytułu zapewnienia sobie opieki.

W tym stanie rzeczy nie można mówić w sprawie o zmianie stosunków w rozumieniu art. 138 krio, a w konsekwencji uznać należało, iż istniejący między stronami obowiązek alimentacyjny winien być utrzymany na niezmiennym poziomie, wobec czego powództwo o obniżenie alimentów podlegało oddaleniu.

W sprawie charakterystycznym jest, że obie strony „kreatywnie” przedstawiały swoją sytuację finansową, dopasowując ją do prezentowanych w procesie stanowisk, co utrudniało rzeczową analizę ich sytuacji. Powód powołał się na wydatki związane z zamieszkaniem u siostry, ale już podczas przesłuchania w charakterze strony nie potrafił podać dokładnych danych liczbowych. W sytuacji, gdy M. M. (1) jest współwłaścicielem mieszkania na ul. (...) (...) i ponosi praktycznie w połowie koszty jego utrzymania, Sąd nie widział uzasadnienia dla zamieszkania powoda z siostrą i ponoszenia wydatków z tego tytułu. Jeżeli przyjąć za powodem, że 550-600 zł przekazuje na utrzymanie syna, płaci ok. 250 zł za media i mieszkanie, którego jest współwłaścicielem, wydaje 260 zł miesięcznie na leki, płaci siostrze za mieszkanie i media 220 zł miesięcznie, spłaca kredyt 600 zł miesięcznie i płaci pozwanej alimenty po 500 zł miesięcznie to - nie licząc wyżywienia i zaopatrzenia w odzież – potrzebuje ponad 2.400 zł, czyli sporo więcej niż wynoszą jego bieżące dochody.

Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku pozwanej B. M. (1), która liczy swoje wydatki na poziomie 3.000 zł miesięcznie, przy udokumentowanych dochodach w granicach niespełna 1.600 zł miesięcznie, ale już źródeł finansowania tych wydatków nie jest w stanie przekonywująco wskazać. Jak wykazały wyniki postępowania dowodowego rodzina, nie jest w stanie i nie pomaga pozwanej w takim stopniu, jak początkowo sugerowano. Jest to drobna pomoc i okazjonalne wsparcie finansowe na poziomie 200-300 zł. Na marginesie wypada odnotować, że obowiązek alimentowania pozwanej przez powoda wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych pozwanej. Powyższe nie przekreśla oceny, że pozwana dysponuje środkami na zaspokojenie swoich potrzeb na poziomie

podstawowym. Koszty leków i zaopatrzenia w pielucho - majtki (nawet jeżeli zakup tych ostatnich jest częściowo refundowany), koszty utrzymania domu, wyżywienia, ubrania, koszty opiekunki, nawet jeżeli kształtują się na niższym od deklarowanego poziomu (na pewno nie są mniejsze niż 500 zł miesięcznie) wyczerpują cały dochód uzyskiwany przez pozwaną. Zmniejszenie alimentów o jakie ubiegał się powód, w ocenie Sądu, skazywałoby pozwaną na wegetację i byłoby sprzeczne z elementarnym poczuciem sprawiedliwości. Trudno wymagać od osoby niepełnosprawnej, aby dzieliła dom z lokatorami, celem zyskania dodatkowego dochodu. Podczas przesłuchania pozwanej w miejscu zamieszkania lustrowano dom. Bez dużych przeróbek nie ma tam możliwości wydzielenia osobnej, niekrępującej części pod wynajem. Okresowy wynajem domu, był podyktowany poszukiwaniem środków na opłacenie pobytu pozwanej w (...).

M. M. (1) ma zgromadzone środki finansowe w postaci blisko 50.000 zł jakie otrzymał tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym. Ma dochód w postaci odsetek od tej kwoty. Ma też możliwość poszukiwania i podjęcia pracy odpowiadającej jego stanowi zdrowia, jest bowiem osobą częściowo niezdolną do pracy, w przeciwieństwie do pozwanej. W oparciu o informacje zamieszczone na stronie internetowej (wydruk dołączono do akt) Powiatowy Urząd Pracy w B. dysponuje miejscami pracy dla osób niepełnosprawnych, głównie przy dozorcze mienia. Powyższe - pomimo nominalnego obniżenia dochodów powoda zdecydowało o pozostawieniu alimentów na dotychczasowym poziomie i oddaleniu powództwa. Sąd, tak jak skład orzekający w sprawie rozwodowej przyjął, że obecna sytuacja pozwanej jest konsekwencją nagannego zachowania powoda. Pozwana została sama, nie może liczyć, na dochody męża, które normalnie zasiliłyby wspólny budżet, ale także fizycznie na jego pomoc we wszystkich niemal czynnościach dnia codziennego. Zwiększa to w sposób istotny koszty jej utrzymania poprzez zatrudnienie opiekunki.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu (zasadzenie od powoda na rzecz pozwanej kwoty 600 zł) znajduje podstawę w treści art. 98 k.p.c., w związku z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu Dz.U. 02.163.1348 (§ 6 pkt 3).